

	Oldal	V. Természettudományi, technikai és vegyes képek.	Oldal
Kőrösi Csoma Sándor	265	A «Bodrog» vízreboesátása	57
Lessing	254	Az Etna lávája	189
Ludas Matyi (egykorú rajz)	266	A «Georgia» hadihajó	91
Mickievic	335	A zebegényi szünidei gyermektelepről	332
Milton	142	Az új new-yorki csöves vasút	55
Molière	207	Az új telefonközpont	153
Napoleon katonái	135	Cifferi nők himzése	249
Petrarca	29	Dobsinai jégbarlang	285
Puskin	367	Egy napfolt változása	220
Racine	139	El nem égő fából épült ház tűzzel körülakva	282
Római gladiátorok	301	Erdei hangyák	334
Schiller	303	Gyapoteserje	238
Shakespeare	94	Hópárhány a kis Glockneren	382
Szolnoki honvéd-síremlék	27	Jókai a halottas ágyon	105
Tasso	45	Jókai svábhgyi nyaralója	107
Thrák és szamnit gladiátorok	301	Jókai temetése	123, 125
Timódi	350	Jókai utolsó lakása	167, 169
Vas Gereben	203	Közönséges fából épült ház meggyújtva	283
Voltaire	190	Kuvik	315
		Méhraj	333
		Mesterséges út a dobsinai jégbarlangban	285
		Nagy fülesbagoly	314
		Napfoltok	221
		Oriási teknősbékák	365
		«Slavonia» kivándorló gőzös	120—1
		Spanyolország hadihajói	297
		Tatár iskola Bakuban	41
		Tatár iskolásfű büntetése	40
		Teacserje	187
		Tengeri csillagok	170, 171
		Trefort emléktábla	186
		Úszó hó- és homoktömbök	381
		Vakok agyagmintázó terme	397
		Vakok kosárfonó műhelye	396
		Vakok székfonó tanműhelye	395
		Vízen járó kerékpár	237

IV. Táj- és utiképek, épületrajzok és népviseletek.

A Duna Földváránál	87
Amphitheatrum	299
Aquincum	300
Az öt-tó katlana a Magas-Tátrában	379
Cifferi himző-minta rajzolónők	250
Cifferi himzőnők	251
Csernavodai Duna-híd	88
Földtani intézet	217
Kazánszoros	89
Krimi tatár típusok	37
László gyermek-telep Cirkvenicán	329
Nevszkij-Prospectus	235
Norvég asszony	281
« földműves	281
Vakok nevelő- és tanintézete	393

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

A FELTÁMADÁS ÜNNEPÉN.

Csengnek-bongnak az ünnepi harangok. Templomba hívják a hívőket, eltűnődésre készítik a gondolkodó lelkeket. Ünnepi bangulat száll meg, régi emlékek elevenednek, a szív ellágyul az emlékek hatása alatt.

Emléke a nagy tragédiának, mely századok viharát túlélte örök, nagy igazságával: ó, szállj meg minket e napon! Az emberiség megváltásának, az igazság diadalának, a szenvedő emberszeretet isteni fényének sugárzása kit nem tud megindítani?

Ime, az Örök Példa előttünk, melynek mása nem volt, s nem lesz több ezen a világon.

A szeretet leszálott a földre, hogy megtestesülvén, tanítsa a világot bűnboesátó szeretetre, mely nem szavakkal gyógyít, hanem élő hittel; nem kápráztat, hanem melegít, nem fenyeget, hanem a megtévedettet fölemeli a porból, a megalázkodót felmagasztalja, az elbizakodottat megalázza, az elhagyatottat kebelére öleli, s végig megy fölemelt fővel a meghureolt igazság számára készített földi Golgothán, hogy aztán megdicsőülve keljen fel kőszirjából, s visszatérve égi honába, hátrahagyja milliók szívében annak az égi igazságnak az erejét, mely örökké megmarad, melynek a sir nem lehet zára, s melynek kettős hazája van: itt és a másik életben.

Ezen tünődünk a mai napon; milliók meg milliók szívéből felszakad a sóhaj, az örömmel diadalmas ujjongása:

— Feltámadunk! Feltámadunk!

Az élet tövises útjára ez a hit szór virágokat, amelyeknek láttára a szenvedő szív megkönnyebbül, a kifáradt lélek megpihen, a jobbra és nemesebbre törő vágy kezdi bontogatni szárnyait.

Vakmerő bizakodásunk mily gyarló, mily törekeny e nélkül a hit nélkül, álmaink hasonlatosak egy színes szappanbuborékhoz, amelyek szétpattannak egy leheletre, az emberi kéz egy ujjának érintésére enélkül a hit nélkül!

Aki megszokta az étellel a küzdelmet, annak ez a hit megszázszorozza erejét, s aki még nem küzdött semmi nehézséggel, azt a Megváltónak dicső példája igaz küzdelemre serkenti. Az elbizakodott hatalmast az Örök Példa megszégyeníti, mert a földi hatalom nem egyéb, mint festett kép; napsugárban fürdő porszemek hívságos színjátéka: keletkezik és összeomlik; minden hiabavaló, csak az igazság nem, mely isteni eredetű és arra van hivatva, hogy örökké éljen.

Aki megszokta, hogy munkájának hamar lássa eredményét, s akit a siker inkább boldogít, annak a tudata, hogy másokkal jól tesz gyakran a maga érdekeinek háttérbe szorításával: az elmélkedjék e napon, s ne szomorkodjék az ő szívében, ha eredmény nem mutatkozik. Nézze az isteni példát, mely a Golgotha keresztfájáról int feléje.

— Uram, bocsáss meg neki, mert nem tudja, mit cselekszik!

Csengjetekek-bongjatek ünnepi harangok! Szálljon fel a magasba a feltámadás nagy himnusza, az igazságnak és emberszeretetnek dicső éneke hirdesse a megszorodott világnak, hogy nem halt meg az Eszme, az Eszme feltámadott; hogy a jó, mit cselekszünk közelebb hoz minket az Örök Jónak forrásához, a gonosz pedig mit életünkben cselekszünk vádlóként jelenik meg az Örök Biró előtt!...

Buzogj emberszeretet forrása, a te buzogásod az Élet, mely nekünk drága, melyért küzdenünk és dolgoznunk a legnagyobb földi boldogság. Csengjetekek-bongjatek ünnepi harangok! G. M.

MAGAMRÓL.*

Hogy egy-két verset összeirtam
S elsírtam egy-két könnyet, —
Hej, hányszor, hányszor megfogadtam,
Hogy soha, soha többet!

Felém fordult, nem a szerencse,
A részvét kedves arca . . .
S hogy honnan jöttem, merre tartok?
Faggatnak jobbra, balra.

Bár megfelelni sohse tudtam,
Mégis, gondolva rája,
Fölötte gyakran elmélázok,
Mélyen magamba szállva.

Ki, mi vagyok? Ha én azt tudnám!
Mostanság senki, semmi!
De Istennel én is tudok tán
Még valamire menni!?

Szegény vagyok, annyit tudok csak,
Az is leszek halálig,
Mert hiúságra, gazdagságra
Én lelkem sohse vágyik.

S szegénységem miatt, ha mások
Lenéznek, sohse bánom!
Hál' Istennek, van a szívemben
Elég nagy gazdagságom.

S mi mégis sarkal, hogy elérjem,
Az összes, ami vágyam:
Hadd legyek én pap egy csöndes, kis
Mezei faluskában!

Hadd legyek én az egyszerű nép
Támasza s éber őre,
Legeltetvén élő vizekhez
És szép kies mezőre.

S ahol segély s vigasztalás kell:
Senkit se hívja társul, —
Hadd álljak én ott sziklaképpen
A lelkek orvosául!

S a nagyvilág zajától távol,
Lemondó békecsöngésben,
Hítet, reményt így prédikálva,
Hadd morzsojlam le éltem!

Én Istenem! Ó, nézz, — ne énrám,
Nézz édes, jó anyámra!
Ez az ő szíve gondolatja,
Ez az ő szíve vágya.

S ha másra hívott is kegyelmed,
Ó, tégy le róla — érte!
S ha ő megnyugszik boldogságban,
Megnugszom én is végre!

Baja Mihály

ÚJ LAKÁS.

Nádfedeles, töpörödött
Óreg házunk oda van!
Félre csapott, vén kéménye,
Nem pőfékel untalan.
Nem integet ősz fejével,
Kormos, kerek félszemével —
Nádfedeles, öreg házunk oda van!

Szép cserepes magas házat
Emeltek a helyébe:
Tölgyfa kapu, három ablak,
Három akác élébe.
Nagyot nézek, mikor látom:
Az öregét már nem látom!
Szép cserepes, magas ház nőtt helyébe.

Piros tetős, elles házunk
Végigsepert udvarán
Aprómarhát, galambokat
Etet, itat éd's anyám.
A ketrecben liba gágog. —
Nyiladoznak a virágok
Piros tetős, elles házunk udvarán.

Kis eperfa lombos ága
Hozzám hajlik, hívogat . . .
Édes apám borral kínál,
Iszogatunk nagyokat.
Egymás mellett szótlan ülünk,
Az apró-ág zsong körülünk.
Kis eperfa lombos ága hívogat.

Gondolkozunk múlt időkről . . .
Az idő száll csöndesen.
Úgy érzem: ilyen boldog
Nem leszek én sohasem!
A galambok turbékolnak,
A falombok lehajolnak.
Gondolkozunk . . . s az idő száll csöndesen.
Oláh Gábor.

* Mutatvány az «Új bokréta» című most megjelent vers-kötetből.

U A R D A.

Történeti regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes.

I.

A «Halottak városá»-ban.

Krisztus születése előtt a tizennegyedik században kezdődik ez a történet, amelyet elmondandók vagyunk. A százkapús Thébét, Egyiptomnak büszke székvárosát, a Nilus áradásai ellen magas, kőből rakott falak, töltések védték, így aztán a város utcáit, tereit, templomait és palotáit nem önthette el a víz.

Csatornák vezették a vizet a töltésen túl eső területre s ezeknek számos mellékága vitt a kertekbe.

A Nilus jobb partján, amely keletre esett, terült el Thébe, a faraók híres székvárosa; közvetlen a part mellett valának az Amon város óriási nagyságú templomai, ezeken túl, a keleti hegyektől nem messze a királyoknak és előkelő egyiptomi uraknak a palotái, meg az árnyas utcák, melyeknek során a polgárok magas és keskeny házai sorakoztak.

Tarka, hullámzó volt az élet a faraók virágzó székvárosában.

A Nilusnak nyugati partja egészen más volt. Itt is nagyszabású épületeket, sok embert láthatott az ember, de az épületek nem sorakoztak egymás mellé, mint amott, az emberek nem nyüzsögtek, vidám zaj nem hangzott, mint amott a keleti parton. A nagy épületek néma méltóságban váltak ki a körülötte elszórtan fekvő kis házikók közül, mintha nemes udvarházak lettek volna, a többiek pedig jobbágy-hajlékok.

Éles ellentét volt a város két partja között. Itt minden komoly, ünnepélyes, ott vidám, zajos; a jobb partiak dolgoztak, örvendeztek az életnek mozgalmasságával; a bal partiak keveset beszéltek, az utasnak, ki oda tévedt, halk lön a járása, elborult az arca, mintha egy titkos kéz letörülte volna minden arcról a mosolyt.

Pedig ékes bárkák kötöttek ki ezen a parton, énekelve haladt végig nagy körmenet a nyugatra eső hegyek felé; csak hogy a bárkák halottat hoztak, az énekek gyászénekek valának s a körmenet a siránkozók és temetkezők menete volt, akik utolsó útjára kísérték övéiket.

Thébének «Halottak városá»-ban vagyunk.

A «Halottak városá»-ban is volt élet és mozgalmasság. Az egyiptomi tudta, hogy az ő ha-

lottja nem halt meg. Befogta ugyan a haldokló-nak a szemét, elvitte a «Halottak városá»-ba, a «Nekropolis»-ba, a bebalzsamozóhoz, vagyis kolchitához, a sír üregébe elhelyezte, de hitte, hogy a megholtak lelke tovább él s megtisztulva, mint Osiris a napnak fénylő bárkáján az égboltozaton keresztül hajózik s tetszés szerint felveheti bárminő lénynek az alakját, megjelenhetik a földön s az élőknek dolgaiba beleavatkozhatik. És ezért gondoskodott az egyiptomi arról, hogy halottját méltóképpen temesse el, gondoskodott, hogy tartósan bebalzsamoztassa a holttestet s hogy húsból, szárnyas állatból, italból, illatos kenőcsből, virágokból álló áldozatát időről-időre megújítsa.

És ezeknél a szertartásoknál ott kellett Isten szolgálóinak lenniök. A halottak csöndes városa tehát igen alkalmas volt arra, hogy iskolákat alapítsanak benne.

A Nekropolis templomai papok gyülekező helyévé lőnek, itt fogtak állandó tanyát; a templomok mellett a balzsamozók épületei terültek el, melyekben egész raja foglalkozott a kolchitáknak; apáról-fiúra szállott ez a foglalkozás s ott laktak valahol a közelben.

No meg voltak árúcsarnokok, melyekben fából vagy kőből faragott szárkófagokat, a mumiák begöngyölgetésére való vásznat, amuletteket árultak; ugyanitt lehetett gyümölcsöt, zöldséget, fűszerszámot, süteményt vásárolni. Elkerített legelőkön tartottak ökröket, gazellákat, kecskéket, libákat s egyéb szárnyas jószágot s eljöttek ide azok, akik valakijöket eltemették s kiválasztották az állatok közül a papok útmutatása szerint a tisztákat s a szent pecséttel megjelölve lefoglalták a maguk számára. Aki nem volt jó módú, az megelégedett egy-egy darab hússal is, melyet a mézszársékben vásárolt. A szegények egyáltalában kerültek ezt a tájéket. Eleven ökrök, kecskék, libák helyett tarka-barka sütemény-formákban vásárolták meg ezeket a drága állatokat. A nagy árúcsarnokokban papi szolgák ültek s hosszú papiros-tekeresekre jegyezték fel a megrendeléseket s ezek alapján a templomok magán-cellaiban a papok elkészítik majd azokat a szent idéző-szavakat, melyeket az elköltözött léleknek mondania kell, hogy a mélység szellemeit magától eltávolítsa, az alvilág kapuit megnyissa s hogy Osiris s az alvilági ítélőszékeknek negyvenkét tagja igaznak találja őt.

Hogy a templomokban mi történik, azt senki sem tudhatta meg; a templomokat magas kö-

falak vették körül s a főkapu csak akkor nyílt meg, ha kora reggel vagy este egy-egy papi kórus lépett ki, hogy hálaadó szent énekekkel üdvözölje a nap-istent, akit az egyiptomi Horusnak nevezett, midőn fölkelt s Tum-nak, ha leáldozott.

Mihelyt a papok estéli éneke elhangzott, kiürült a Nekropolis. Mindazoknak, akik temetni vagy halottaikat meglátogatni jöttek, a Halottak városát azonnal el kellett hagyniok. A parton kikötött csónakok hamarosan megteltek s gyakran egész tömegek futva siettek a partra s nyomukban, mintha üldözték volna, siettek a Nekropolis buzgó örei. A kereskedők becsukták boltjaikat, a kolkhiták és munkások befejezték napi teendőiket s haza siettek; a papok visszatértek a templomokba s a szállók megteltek a vendégekkel, akiket a kegyelet messze földről hozott a Nekropolisba s akik inkább halottaik közelében akarták eltölteni az éjszakát, mint a folyam másik partján fekvő lármás városban.

Az énekesek és sirató asszonyok hangja elnémult, a csónakosok éneke is elveszett a messze távolban s az esti szellő még egy-egy elkésett hangot hozott tördelve s aztán minden elhallgatott.

A Halottak városára felhőtlen ég borult; itt-ott rebbenő árnyék kelt, a sziklákban fészkelő denevérek keltek éjjeli útvjokra, hogy a Nilus mellett rovat fogdossanak, szomjukat eloltsák s nappali álmukhoz elegendőképpen megerősítsék magukat. Amott sakálók lépegetnek a Nilus felé, gyakran egész csapat verődik össze belőlük, főleg a liba-ketrecek és kecske-aklok környékén.

Anubis isten szent állatának tekintette az egyiptomi a sakált, Anubis pedig a sirok védő istene volt s így a sakált nem bántotta senki, nem is volt veszedelmes az emberekre nézve, mert a sirok körül talált mindig bőven eledelt. Ha aztán a sirokra letett húsdarabokat másnap a kegyeletes egyiptomi nem találta a régi helyén, szívében megörvendezett, mert azt hitte, hogy a drága halott fogyasztotta el.

Azon az estén is, 1352-ik évben Kr. e., midőn olvasóinkat a csöndes Nekropolisba vezetjük, a papok éneke elhangzott már s köröskörül néma csönd terült el.

A katonák már vissza akartak térni az őrzőjáratról, midőn a Nekropolis északi részéből harsány kutyaugatás hallatszott, mely folyton erősebb és hevesebb lön. Az őrzőjáratot vezető kapitány kiadta a parancsot, hogy abba az irányba kell menni.

Az őrzőjárat a Szeti által alapított templom egyik kapujánál találta a csendzavarót.

Tömzsi, izmos ember állott a templom kapuja előtt, roppant ékes öltözet volt rajta s korbácsának éretyelével ütötte a templomnak vaspántos ajtaját. A súlyos csapásoknak messze visszhangja kelt a csöndes éjszakában. Tőle nem messzire állott egy gyaloghintó s egy pompás kocsis, melybe nemes vérű ló volt befogva. A gyaloghintóban egy fiatal úri nő ült, a kocsiban egy délceg, előkelő hölgy állott. Számos cifra ruhás úr és szolgáló állott a gyaloghintó és a kocsis körül. Egy-két szó hangzott csupán, az általános figyelem a templom ajtajára irányult. A hold fősvény világa

TÖMZSI, IZMOS EMBER VOLT.

s a fáklyák fénye, mely e csoportra vetődött, eléggé útbaigazíthatta a templom kapusát, hogy nem közönséges emberek az éjjeli csönd megzavarói.

A kapus kérdezte a dörömbözőtől, hogy mi a kívánsága? A dörömböző durva, parancsoló hangon rivallt a kapusra. Annyira metsző és kíméletlen volt e hang, hogy a gyaloghintóban ülő nemes hölgy ijedten összeresztette.

— Meddig várjunk reád, te lusta kutya? Előbb nyisd ki a kaput, azután koptasd a szájadat. Ha a fáklyák világa nem elég ahhoz, hogy elárulja, kik vagyunk, majd a korbáccsokkal a hátadra írom s megtanítalak, hogy miképpen kell fejedelmi vendégeket fogadni.

A kapus dörögött valamit válaszképpen s lefelé indult a lépcsőn, hogy kinyissa a kaput. Ezalatt a kocsiban álló nő így szólott kellemes

csengésű hangon, de nagyon komolyan és határozottan:

— Paaker, megint megfélekedtél arról, hogy Egyiptom földjén vagyunk s nem a vad szavakkal, hanem jámbor papokkal van dolgunk, akiknek szolgálatára reászorultunk.

A türelmetlen udvari ember, kihez e korholó szavak intézve valának, meghajlott tisztelettel, de orra cimpái kitágultak s a mellette álló rabszolgának olyat húzott végig a hátán ostorával, hogy az minden porcikájában összerázkódott, de ismerte urát s egy árva hanggal sem adott kifejezést fájdalomának.

A kapu ajtai feltárultak s a csendháborgató társaság előtt megjelent egy magas, karsú pap, aki megkérdezte, hogy mit kívánnak.

A kocsiban álló nő válaszolt:

— Bent-Anat vagyok, a király leánya, az a hölgy ott a gyaloghintóban Néfert, a nemes Ménának, atyám főlovásmesterének a felesége. Kíséretünkkel együtt a Nekropolis északnyugati völgyében jártunk, hogy az építkezéseket megnézzük. Visszafelé jövet a keskeny sziklaösvényen magam hajtottam a lovat s véletlenül egy leánykát elgázolt a ló. Attól tartok, hogy szegény súlyosan megsérült. Mena felesége saját kezével bekötözte a kis sebesültet, aztán atyja házába vitették. Atyja, ha jól emlékszem, Pinem, a paraszkhita. Nem tudom, ismered-e őt?

— Bementél a kunyhójába, hercegnő? — kérde a pap.

— Be kellett mennem, szent atyám, pedig tudom, hogy beszennyezi azt, aki belép, de...

— De — vágott közbe Ména felesége a gyaloghintóból fölemelkedve — Bent-Anatot te, vagy az ő házi papja meg fogja ma tisztítani, de annak a szegény, kárvalott apának soha senki sem fogja épen visszaadni a gyermekét.

— Az mindegy, a paraszkhita-kunyhó mégis csak beszennyezi az embert, — szólalt meg Penbesa, a királyleány szertartásmestere — s nem is mulasztottam el, hogy erre Bent-Anatot figyelmeztessem, mikor az átkozott odüba mindenáron be akart menni. Azt ajánlottam, hogy a gyermeket vitessük haza, apjának pedig dobjunk oda valami ajándékot.

— És a hercegnő? — kérde a pap.

— Mint rendesen, úgy most is a maga böles belátása szerint méltóztatott cselekedni, — viszonozá a szertartásmester.

— És mindig fején szokta találni a szeget! — jegyzé meg Ména felesége.

— Adnák az istenek, hogy úgy volna! — mondá a hercegnő elfojtott hangon. Majd a paphoz fordúlva így folytatta: — Szent atyám, te ismered az istenek akaratát s a halandók szívét; én érzem, hogy részvét fog el, ha a szegényeket látom, szívesen adok nekik, még akkor is, ha nincs más szószólójuk mint az inség. Ámde ami ezúttal történt, a szerencsétlen emberekkel szemben én vagyok az, aki gyámolításra szorúl.

A PÁP ÁLDÓAN FÖLEMELTE JOBBJÁT.

A pap, aki eddig némán állott s hallgatta a beszélgetőket, fölemelte jobbát, mintegy áldóan s így szólott:

— Helyesen cselekedtél. A Hathorok alkották szívedet s az igazságnak istennője irányozza cselekedeteidet. Nem azért zavartatok meg minket éjjeli imádságunkban, hogy orvost kérjetek tőlünk a megsebesült leány számára?

— Úgy van, amint mondom.

— A főpaphoz megyek, bejelentem neki a dolgot s oda küldjük legjelesebb orvosunkat. De hol van Pinemnek, a paraszkhitának a háza?

— Elvezettetem az orvost oda! — viszonzá méltósággal a királyleány. Majd a kapun imént dörömbözökhöz fordúlva így szólt: — Paaker, téged bizlak meg a kalauzolással! A király útmutatója könnyen meg fogja találni a kunyhóhoz vivő utat. Holnap reggel adj nekünk hirt a beteg hogylétéről!

Paaker alázatosan fejet hajtott; a királyné búcsút intett s a pap meg társai, akik ezalatt a templom kapuján kijöttek, áldásra emelték kezüket s az éjjeli kis karaván a Nilus felé vette útját.

Csak Paaker maradt ott két rabszolgájával. Boszankodott, hogy ilyen parancsot kapott a

«SEMMI KÖZÖD HOZZÁ!»

királyleánytól. Ameddig a holdfényben látni lehetett Ména feleségének gyaloghintóját, merően kísérté szemével s közben azon törte a fejét, hogy a paraszkhita kunyhójának a fekvését földidézze emlékében. Az őrző kapitánya még mindig ott állott a templom kapujánál.

— Tudod, hogy hol van Pinemnek, a paraszkhitanak a háza? — kérde tőle Paaker.

— Mit keresel nála?

— Semmi közöd hozzá! — rivallt reá Paaker.

— Goromba! — kiáltott fel a kapitány. — Balra át, indulj!

— Megállj! — pattant fel Paaker mérgeesen, — én a király úti marsallja vagyok!

— Annál könnyebben visszatalálhatsz arra a helyre, ahonnan ide jöttél. Előre katonák!

S az elképpedt Paaker szégyenkezve ment be rabszolgáival a templom előcsarnokába.

II.

A Szeti-házban.

Azt a templomot, melynek előcsarnokában Paaker az orvosra várt, «Szeti-ház»-nak nevezték. A Nekropolis legnagyobb temploma volt ez. Építtetését I. Ramzesz kezdte meg, kevéssel azután, hogy a trónt erőszakosan kézrekerítette, nagy fia, Szeti folytatta az építkezést; ebben a templomban kellett az új királyi család elhunyt tagjainak a szellemeit a halottakat megillető tiszteletben részesíteni s az alvilág isteneinek tiszteletére rendezett ünnepeknek itt kellett végbemenniök. A templommal kapcsolatban egy hatalmas rend-ház is volt, melynek tagjai csupa tudós papok; a legkiválóbbak közülök az ifjúság nevelésével is foglalkoztak. Ez a papi iskola szervezetében a híres heliopolisi meg memphisi iskolák mintájára készült s arra volt hivatva, hogy Thébét a tudományok ápolása szempontjából is Felső-Egyiptom legelső székvárosává tegye.

A király költségén tartották fenn az iskolát, melyben a növendékeket papokká, orvosokká, bírakká, matematikusokká, astronomusokká, grammatikusokká képezték ki; nemcsak a tanítás jótéteményében részesültek a hallgatók, hanem teljes ellátásban is, így minden gondtól menten tudós férfiak és egymás társaságában bizvást átadhatták magukat tudományos búvárlatoknak vagy elmélkedéseknek.

A fiatal tudósoknak egy hatalmas könyvtár állott rendelkezésükre, melyben ezer meg ezer irat-göngyöleg volt rendbe rakva; a tudósok közül többen az alsóbb iskolában tanították az elemi ismereteket a gyermekeket, ebbe az elemi iskolába Egyiptomnak minden szabad polgára elküldhette a gyermekét, sok száz tanulója is volt, akik közül sokan éjjeli szállásra is ott maradtak. A szülők természetesen fizették az ellátást, még pedig pénzben vagy élelmi szerben.

Egész külön épületben tanították a papok a legelőkelőbb családok sarjadékait; ezekért nagy összeg tartásdíjat kellett a szülőknek fizetniök.

I. Szeti, az intézet alapítója, maga is itt taníttatta a gyermekeit s Ramzesz, a trónörökös is itt végezte tanulmányait.

Az elemi iskolába tömérdek tanuló járt, ugyancsak járta a botbüntetés. Ezért lön szálló igévé egyik tanítónak a mondása: «A tanulóknak a füle a hátukon van, akkor hallanak, ha verik.» Aki felsőbb iskolába akart feljutni, annak

előbb vizsgálatot kellett letennie, ha ez sikerült, akkor az ifjú tudós-jelöltnek mestert kellett választania, aki a tudományok titkaiba tovább be fogja őt avatni s akihez mind haláláig hű maradt, mint a kliens a patronusához. Ha a második vizsgálatot is letette, «irástudó» névvel tisztelték meg s a közhivatalok is megnyiták előtte.

A tudós-pályákra képesítő iskolákon kívül volt még olyan is, amely művészeket képezett. Az építészettel, szobrászattal és festészettel foglalkozó ifjak szintén mestert választottak maguknak. Az összes tanítással foglalkozó papok a Szeti-ház tagjai voltak. A Szeti-templom összes papjainak a száma nyolcszáz volt; öt csoportra oszlottak s három úgynevezett «próféta» főhatóságához tartoztak.

Az első próféta egyúttal a Szeti-ház feje s a thébei összes papok fejedelme volt, parancsolója mindazoknak, akik bármily című és rangú szolgálatot teljesítettek a templomok s az istenek tisztelete körül.

A Szeti-templom tömör mészkőből épült. A Nilus partjától egy hosszú szfinksz-sor vezetett az épületeket körül övező falhoz s az első kapúhoz, mely az első udvarba nyílt. Az udvart vagy előcsarnokot oszlopos folyosók vették körül s hátul egy másik kapu vitt a második előcsarnokba, a kapunál két torony s mellettük egy-egy esonka gúla emelkedett, a belső udvaron át lehetett a tulajdonképpeni templomba jutni.

A templomban néhány lámpás égett s gyér világosságot terjesztett. Túl a templomon jökora nagyságú négyszög-épületek voltak, nilusi sárból gyúrt téglából az építő anyaguk, ezeket azonban mésszel vonták be s tarka képekkel, hieroglifekkel tarkították, elég csinosoknak látszottak.

Az egyes épületek mind egyformán voltak berendezve: mindeniknek a közepén nyílt udvar s ide nyíltak a papok és tudósok egyszerű szobáinak ajtai, éppen úgy, mint a középkori kolostorokban. Az udvarokon árnyékos fák, oszlopos folyosók, víztartó medencék, disznóvénnyek. A tanulók az emeleten laktak. Az előadó terem a nyitott udvar volt, az udvar földjét gyékények borították.

A Szeti háza mögött körülbelül száz lépésnyire csinos ligetecske volt látható, közepén tiszta tó, a templom szent tava s mellette egy csinos, zászlókkal díszített ház. Ebben voltak elhelyezve a próféták hivatalos helyiségei. A próféták azonban nem itt laktak, hanem a másik parti városban.

Az a kései látogatás, melyről megemlékeztünk, felzavarta a Szeti-ház éjjeli nyugalma; a papok, tudósok és a tanuló sereg mind kíváncsian tódult elő a szobákból; a templom olyan volt, mint egy nyüzsgő hangyaboly. Szóra-szó kelt s nemsokára képtelen hírek szállottak szájról-szájra. Egyik azt mesélte, hogy a királyleány megtámadták a kollekták, a másik szentül erősítette, hogy Paakert, a király úti marsallját erővel a Szeti-házba hozták, hogy tanuljon meg jobban írni. Ennek pedig az volt a magyarázata, hogy Paaker szintén a Szeti-ház iskolájában tanult, azaz hogy kellett volna tanulnia, de az írás és olvasás tudományát fölöttébb nehezen vette be a feje s így az utónemzedék úgy beszélt róla hagyományoszerűen, mint holmi csihésről.

Ez a szokatlan sürgés-forgás az éjjelnek órájában fölkelte a főpap figyelmét is.

A főpapot Améninak hívták. Nebket fia volt. Előkelő, régi egyiptomi családból származott. Egyáltalában nem volt jellemére nézve sem közönséges ember. Főpapi tisztét eréllyel és bölcseséggel töltötte be s nemcsak Thébe papjai előtt, hanem egész Egyiptomban nagy volt a tekintélye. Minden vitás vallási kérdésben tőle várták a tanácsot és döntést s az ő tanácsa mindenkire nézve parancs volt. A papság régi hatalmának legerősebb támasza volt s ezt tudván róla, szavát vakon fogadták, nem okoskodtak még akkor sem, ha látszólag merész volt a tanácsa, mert meg voltak arról győződve, hogy Améni minden szava, minden cselekedete egy cél felé irányul: a papság hatalmának megerősítésére. A király is különös bizalmával tüntette ki ezt a rendkívüli embert, magas állami tisztséggel kínálta meg, de Améni sem a cím, sem a rang nem bódította el; megmaradt főpapi állásában s többre becsülte a lelki világ felett való korlátlan uralmat minden földi hatalomnál, sőt arra is volt bátorsága, hogy lelki dolgokban magával a királyi házzal is szembe szálljon.

Főpapi kötelességét mindenek felett valónak tekintette. Tíz nappal nyolcat e tisztének szentelt s csak két napot töltött családjá körében, mely a folyam másik partján lakott. Alig pihent naponta négy óránál többet, azt is nappal egy jól elsötétített, csöndes szobában. Az éjjelnek hűs óráit használta fel munkára s ilyenkor a csillagok vizsgálatába is elmerült.

A vallás megszabta összes szertartásokat a legszigorúbban megtartotta s a parancsait első sorban magán gyakorolta.

Améni mintegy ötven éves férfi volt, magas termetű, arányos testalkatú, nem elhízott alak, koponyáját simára borotválta, finom metszésű arca szokatlan értelmet fejezett ki, keskeny ajka, mély tűzű, beszédes szeme, amely a sűrű szemöldök alól mindig nyugodtan, mindig vizsgálódva szegeződött azokra, akikkel beszélt.

Pentaur, a fiatal pap-költő, a Szeti-ház legkiválóbb növendéke megénekelte a mesternek a szemét s azt mondotta róla, hogy olyan, mint a jól szervezett hadsereg, melyet a hadvezér esata

AMÉNI, A FŐPAP.

előtt megpihentet, hogy aztán biztos győzelemre vezesse.

A főpap egyéniségében a királynak és papnak a méltósága egyesült, mindkettő részint vele született, részint erős önuralmának volt a következménye. Ellensége is volt neki bőven, de a rágalom nem árthatott Ameninek.

A künn támadó zaj a főpapot is megzavarta rendes munkájában. Abban a teremben, ahol ő dolgozott, kellemesen hűs volt a levegő. A terem falainak alsó része majolika-téglákkal volt kirakva, a mennyezet domborművekkel ékes, de ezekből, meg a falon levő festményekből nem sokat lehetett látni, mert számos pole állott ott sorjában s mindeniken irat-göngyölegek, viasz-

táblácskák; nagy asztal, párduebőrrel bevont magas heverő pamlag, egyik végében ennek félholdalakú elefántesontból készült fekváncos, néhány szék s egy magas, madárformára készült lámpás, melyben kiki-olaj égett: voltak a terem bútorzata.

Améni finoman redőzött, hófehér vászonból készült kötényfélést hordott, mely térdén alúl ért, derekát rojtos tűsző szoritotta össze, nyakán széles gyöngyökkel és drágakövekkel ékesített nyakravaló esüngött alá meztelen mellére, karján és a kezesuklónál széles aranypercek voltak. Éppen fölkelte az asztal mellől s intett a szögletben guggoló egyik rabszolgának, aki egy hosszú, sűrű parókát tett urának kopasz fejére, nyakába pedig párduekacagányt akasztott, a párduec feje és karmai arany-lemezzel voltak bevonva: egy másik rabszolga csiszolt fémtükröt tartott eléje, amelybe a főpap vizsgálódó tekintetet vetett. Egy harmadik szolga a főpapi kampós botot nyújtotta át neki, midőn egy pap belépett és jelentette, hogy Pentaur kíván színe elé járulni.

Améni intett s a következő pillanatban ugyanaz a fiatal pap lépett be, akivel Bent-Anat a kapu előtt találkozott. (Folyt. köv.)

A POHÁR KÁVÉ.

Diák emlékeimből.

Mi idefenn Budapesten a kávé finom porcellán csészéből isszuk. A porcelláncsészének nagy a szája, cifra az oldala, virágokkal van telepíngálva, de nagyon kevés kávé fér el benne; az a pohár pedig, amelyikről én most mesélek, a becsületes, talpas, nagyhasú poharak közé tartozott, amelyek nem cifrák, de nagyon sok kávé fér el bennük.

Abban az intézetben pedig, ahol én ezelőtt huszonzét esztendővel «isten nevében» tanultam, a reggeli egy darab száraz kenyér volt, a kávé csak az olvasókönyvből meg az intézet konyhájából ismertem. Ez a konyha óriási nagy volt s benne az úr: a szakácsné.

A szakácsné!... E szónak kiejtése most, huszonzét év múlva is belényilallik a szívembe. A szakácsné és az én első pohár kávé között igen szoros kapcsolat volt.

Az első szakácsnéra nem emlékszem vissza örömmel. Három hónapig tartott az ő uralkodása s mindössze kilenevenkétszer találkoztam

NAGYPÉNTÉKI AJTATOSSÁG A SZENT SÍRNÁL.

vele, mikor t. i. a Vertán úr kávéját a konyhából reggel felhoztam. Ez a Vertán úr nagy diák volt és gazdag fiú, én kis diák és szegény fiú voltam; a kis diák abban az időben s abban az intézetben szolgálja volt a nagy diáknak. Fizetést a kis diák nem kapott a szolgálatért, de pofot annál többet. Tudja a jó isten, de a kis diák mindenhez hozzászokik. Vertán úrra, aki három forint batvan krajeár külön fizetésért kávé kapott reggelire, úgy néztem, mint valami felsőbb lényre. Bizonyos büszkeség szállott meg minden reggel, ha a diákinas-társaim szalonáért mentek a boltba, s én azt mondhattam!

— Hozom a kávékat!

És mentem a konyhába. Az óriási tűzhely mellett megállottam. Láttam a rengeteg nagy zománcos lábost s abban a hófehér tejet... Hogy el tudtam én azt a tejet nézni. Mikor a felületén kezdett rángatózni, apró misztikus vonalak támadtak, mint a térképeken a tengert ábrázoló vékony vonalacsákák... aztán az egyik széle kezdett háborogni, fel-felfortyant, dagadott... engem megszállott a vágy, hogy hörpintsek egyet belőle!... Ez nyilván irtózatossá lett volna tőlem, de hát nem ilyen-e minden vágy, amely elhatalmasodik rajtunk!...

Aztán a kávénak is volt valami különös illata, mely engem igazán meghatott, aztán a cukordarabkák...

A tej és a kávé egymás kebelére borultak... és én néztem lángoló arccal a nagy tűzhely mellett s a régi szakácsné rám kiáltott:

— Ne tátsd a szájadat! Vidd!... Mi az ördögnek isznak az árva fiúk kávéit!...

Ez az emlékem az első szakácsné uralkodása idejéből való.

... És még valami... nincs okom eltúlkolni, megvallom. Mikor a hosszú folyosón, a kanyargós falépcsőkön vittem a gazdag fiú kávéját, beszélgettem vele...

A pohár kávéval beszélgettem.

— Te, be jó lenne, ha téged meghatnálak!... Egy kortyra felhajtanálak, a cukrot pedig kikaparnám!...

A vágy elhatalmasodott bennem. A kezem reszketett, s íme a pohárból kilocsant a tányérkára a kávéból, de nem sok... Megállottam, körülnéztem, nem jött senki. Letettem a poharat a tányérkáról és a kilocsant kávé lenyaltam... Hát ez bizony szégyen, de jólesett. Ó milyen jólesett az a csepp! Egy hétig, két hétig szájam-ban volt az ize; mikor a reggeli száraz darab

kenyeret ettem, akkor is hozzá képzeltem azt a néhány csepp kávéit...

Aztán jött az új szakácsné.

Az új szakácsné testi terjedelmével homlok-egyenest ellenkező finom érzéssel volt felruházva. Mikor ott álltam első ízben a tűzhely mellett s vártam a tejnek felforrását, reám nézett s kérdezte:

— Te kapod a kávéit?

— Nem: Vertán úrnak viszem. Én nem vagyok gazdag, mint ő.

— Nemesak a gazdagok isznak kávéit — magyarázta nagy jóindulattal. Csak tanulj jól, iszol te még eleget.

Ez történt egy szerdai napon, az Úr születésének 1876-ik évében, január 17-én. A fontos események napját az ember megszokta jegyezni. Reám nézve pedig a remény fölkelésének első biztató szava fontosabb volt, mint Amerika felfedezésének vagy a mohácsi csatának az éve.

Január 21-én reggel, vasárnap, az új szakácsné egy nagy talpas poharat, egy becsületes nagy talpas poharat, minőt ma már nem is gyártanak, elővett az almáriomból, azt odaállította a Vertán úr pohara mellé a tűzhely parkányára, abba beletett két darab nádméz, abba töltött egy ujjnyi feketekávéit, aztán reá a tejet, aztán reám nézett édes biztató, pillantással és így szólott:

— Ezt most idd meg, ez a tiéd!...

Nekem pedig kigyúlt az arcom, nekem elkezdett a szívem dobogni... míg én azt az édes kávéit ittam: megtelt a szívem emberszeretettel, mindenkit jónak, irgalmasnak, könyörületesnek láttam: az új szakácsnéra lélekem szemével két nagy hófehér szárnyat illesztettem, olyan nagy szárnyakat, mint a kondorkeselyűnek van, hogy repülhessen...

És ettől a naptól kezdve Vertán úrnak a kávé poharát a kútnál kimostam, a kanalát is megmostam, a tányérkát is, úgy vittem vissza az új szakácsnénak, hogy öröme teljék benne...

Az új szakácsné tiszteltebb személy volt nekem, mint az intézet sűrű szemöldökű tudós igazgatója. Hőskölteleményt szerettem volna róla írni, mint az egrí nőkről, bár ezek a haza körül való érdemeiket nem kávéfőzéssel szerezték — s végül Szent Lászlót rajzoltam le neki ceruzával egy félárkus papírra; a ló büszkén emelte fel a fejét, pedig ez nagy munka lehetett, mert szegénynek irtózatossá fejet csináltam, oldalról nézve pingáltam a lovat, de azért mind a két szemét

lehetett látni, s Szent László megfordítva tartotta kezében a csatabárdot.

Egy pohár kávé költővé, festővé avatott; jóvá, háladatossá tett; egy pohár kávé ünnepi köszöntőt mondatott velem az új szakácsné nevenapján és ennek a pohár kávénak emléke elkísért engem, kísér ma is huszonhét hosszú esztendő múltán.

Most pedig hallgassátok meg a második pohár kávé történetét. Ez tulajdonképpen nem pohár, hanem ibrik kávé volt. Az intézet kórházában fő személy a «frámmutter» volt, az a jó öreg asszony, aki reánk felügyelt.

A frámmutternek irodalmi hajlandóságai voltak, azonkívül szerette a por-tubákot és rengeteg nagy strimpfliket kötött, s mindennap négy órakor egy hatalmas porcellán-ibrikből ivott kávéit.

Én pedig megszereztem a «Genovéva» történetét németül, s a frámmutter mellé ültem az ablakhoz, s olvastam neki ezt a nagyon szomorú történetet, délután kettőtől negyig. Érzékeny hangon olvastam, s mikor a frámmutter az istentelen Golót szidta, a boldogtalan Genovévát megsiratta, én izgatottan néztem az órát, melyen a mutató végtelen lassúsággal mászott a római négyes felé: mikor pedig a nagymutató a XII-höz érkezett, akkor így szakítottam meg Genovéva fájdalmas szívének a panaszait:

— Frámmutter, es ist schon vier Uhr!

És jött a honorárium: az ibrik kávé!... Ó, Genovéva, boesáss meg nekem, hogy a te végtelen fájdalmaid árán jutottam ehhez az ibrik kávéhoz!... Ettől a két ingyen kávéitól engem huszonhét esztendő választ el; ezalatt a hosszú idő alatt tömérdek nagy esemény történt a világon: királyok, császárok haltak meg, színházak égtek le, világhódító álmok bizsergették a hatalmasok szívét s nekem már egyik sem jut az eszembe, de a szakácsné és a frámmutter kávéja minduntalan felbukkan emlékezetemben.

Az ő kávéjúnak csodálatos utóíze volt. Itt van a szívemben most is, ha én egy szegény gyermeket látok az utcán, mindjárt arra a kávéra gondolok.

Nem hiszi azt senki, hogy én ezt a történetet kicifrátam érzékeny szívek megmozgatására, vagy épen hivalkodásból, mert hát én uram istenem, azzal ugyan ki tudna vagy akarna hivalkodni, hogy tizenegy esztendő korában ivott először kávéit egy szakácsné irgalmasságából s vajjon leplezték-e valaha le egy ilyen szakácsnénak a szobrát nagy ünnepeknek közepette?

G. M.

GORÓ LAJOS.

(1865—1904.)

Agyagfalvi Goró Lajos, régi hunyadmegyei család sarja, vasúti tisztviselőnek készült, de mert mindig szeretett rajzolni, művészi kiképzése végett külföldre, Bécsbe, Grácba és Münchenben ment. Még igen fiatal korában rajzolt a magyar képes lapoknak, kezdetben leginkább erdélyi tájakat, régi kastélyokat, majd életképeket, alkalmi rajzokat és szövegbeli illusztrációkat. Vásznonra csak keveset festett, de mint vízfestő,

Erdélyi fényképe.

GORÓ LAJOS.

aquarellista szintén csinosan dolgozott. Alkalmi magyar illusztrációkat gyakran küldött londoni képes lapoknak és a lipesei «Illustrirte Zeitung»-nak. Ama kevés képek közt, melyek külföldi lapokban jelentek meg Magyarországról, Goró rajzaival elég gyakran találkoztunk. Erdélyt többször is beutazta s egyes vidékekről számos rajzot és aquarell-képet vett fel, melyek az ezredévi országos kiállításon, az Erdélyi Kárpát-Egylet gyűjteményes kiállításán tetszést keltek.

Szépirodalmi könyvekben is sok a rajza. Jókai «Magyar nábob» regényének képes diszkiadását szintén ő illusztrálta.

Illusztrációiban sokoldalúság mutatkozott és jó ízlés, finom kidolgozás.

Az elhúnytban a magyar festőművészet egyik szorgalmas, tehetséges tagját gyászolja.

Idegen irodalmak nagyjai.

Irta Tonelli Sándor.

I.

Dante.

(1265—1321.)

Az olasz költészetben, mely Európa modern nyelvei között kor tekintetében először emelkedett irodalmi színvonalra, máig is Dante Alighieri, az olasz irodalmi nyelv megteremtője a legnagyobb. Élete a félsziget történelmének zavaros korába esik, midőn a császárpárti ghibelli-

DANTE.

nek és a pápát támogató guelfek mindenütt elkeveredett harcokat vívtak egymással. Dante szülővárosának, Florencnek ghibellin-pártjához tartozott s élénk szerepet játszott városa ügyeinek intézésében. 1296-ban bejutott a nagy tanácsba, a signoriába, 1300-ban pedig beválasztották a várost kormányzó nyolc tagú testület, a priorok közé. Ez azonban végzetes lett a költőre nézve. A feketéknek nevezett guelfek ugyanis III. Bonifác pápa és Valois Károly támogatásával felülkerekedtek s a ghibellineket mind száműzték a városból. Dante is kezébe vette a vándorbotot és bebolyongta a ghibellin-párti olasz városokat. Sokszor volt reménye arra, hogy viszontláthatja hazáját, de tényleg 1321 szeptember 14-én Bolognában bekövetkezett haláláig

nem tette lábát florenci területre. Sirját rövid felirat díszíti: «*Onorate laltissimo poeta*», tiszteljétek a legdicsebb költőt.

Dante írói működése két részre osztható. Lírai költeményei, melyek a *Vita Nuova* és *Canzoniere* című kötetekben vannak összegyűjtve, alkotják az egyik csoportot, míg a másikat egy meghatározhatatlan műfajú, óriási koncepciójú nagy, de költői munka, a *Divina Commedia* (Isteni Szinjáték). Az Isteni Szinjáték a legnagyobb fantáziával megírt művek egyike, mely valaha ember agyában megfogamzott. Az egész költemény a túlvilági élettel foglalkozik és theologiai alapokon nyugszik. Igazi terméke a középkori gondolkodásnak, a középkor érzésének és tudásának jellemét hordja magán s világirodalmi jelentősége éppen abban áll, hogy ezt a kort oly csodálatos tökéletességgel tudja visszatükröztetni. A költő úgy adja elő tárgyát, hogy az ókor nagy írója, Vergilius őt átvezeti a túlvilág három nagy birodalmán: a poklon, pürgatoriumon és mennyországban. Ennek az útnak bámulatos leírását adja ő az Isteni Szinjátékban.

A munka, amely Dantét az olasz irodalom elsőrangú írói közé emeli, teljesen eredeti, a saját énjéből fakadó. Hármass iránya van: Dante saját énjének, háborgó lelkének rajzát adja benne, politikai célt szolgál vele azáltal, hogy saját eszméinek híveit a túlvilágon üdvözülteknek festi, végül pedig az egész emberiség megjavulását rajzolja benne. Az Isteni Szinjáték nagy, mint költői és művészi alkotás egyaránt, de nem lehet kicsinyelni benne azt a rendkívüli történelmi, theologiai és mythologiai tudást sem, melyet a költő belevitt. Tolla pedig oly kifejező, színekben oly gazdag, hogy e tekintetben is utólrhetetlenül áll Olaszország a nagy írói között.

Mint lírai költő bár jelentékenyen kiemelkedik kortársai között, távolról sincs Dante oly nagy, mint az Isteni Szinjátékban. Igazi nagyságát ez a mű s különösen annak legnagyobb művészettel megalkotott része, a *Pokol* biztosítja, ahol a borzalmas, de szebbnél szebb részletek szünet nélkül változtatják egymást. Ezeken a művein kívül írt még Dante számos epistolát, melyek elvesztek s több latin értekezést, melyek közül különösen a *De Monarchia*, a középkor államjogának egyik legeredetibb terméke válik ki. Ebben azonban már nem a költő, hanem a pápai udvarral ellentétben álló monarchikus pártember jelenik meg előttünk.

HŐSI PÉLDAKÉPEK.

A becsületes életre nézve talán még fontosabb a hősi képekkel díszített képzelet, mint a szent igékkel megrakott emlékezet; vagyis nincs biztosabb módszer jóvá, sőt naggyá is lenni, mint jókor bizalmas lábon élni a jó és nagy emberekkel. Amennyire emlékezetem terjed, nincs prédikáció, mely hathatósab volna a nagy emberek életrajzánál. Szemünk előtt látjuk lefolyni a dolgot, mintha valóságban volna, olyan dolgot, melyről nem egyszer ábrándoztunk, s vizes és mennydörgő szavával szól hozzánk: «Menj és te is ekkép cselekedjél!» S miért ne? Bizonyára nem mindenki hős, a hősiességre való alkalmak meg nem kínálkoznak minden lépten-nyomon; de ha nem tudod megtenni ugyanazt, mit a nagy emberek, tégy valami ahhoz hasonlót. Ha nem vagy is bár oly tágas, magas szintérre állítva, miért ne tanusíthatnál kisebb szintéren ugyanannyi erényes kitartást és férfiaságot. Mindenkinek lehet haszna a valóban nagy emberek példaképéből, ha fölteszi magában, hogy lehetőleg hasznára fordítja a maga erejét és a körülményeket. Nagy bakot löhet, aki az emberek érdemét azon színpad nagysága szerint méri, melyen szerepelnek, vagy lángelméjük világhíre szerint. Egy Moltke a haditanácsban oly harsónak szombatján (előestéjén), mely talán a Nyugat politikai középpontját szabja meg, a gyakorlati bölcseségnek csak olyan maximája szerint cselekszik, melynek alkalmazása ép annyi józan ész, tapintatot és finomságot követel valamely város polgármesterétől, ha a víztörvényt szabályozza vagy a város szépítésére adót vet ki. Sokszor az a legfenségesebb hősiség, melyről legkevesebbet beszél a világ, s amely a leghomályosabb körben történik. Jártassuk hát végig képzeletünket a minden idők s országok hősi szellemeinek csarnokában és Wallhallájában; ez jóra serkent bennünket és szegyenkeznünk majd aljasságot elkövetni «a tanúk ezen seregeinek» láttára. Tudni akarod, mi a hit? Hadd a szörzálhasogató hitvitákat Calvinra meg az arminiaikra; tedd ahelyett sajátoddá a zsidókhöz írt levélnek fenséges XI. fejezetét s örökre megszabadulsz a hittudományi szövesztegetés hinárjától. E fenséges fejezetben néhány szóba foglalja össze a nagy apostol az igazi módszert, mikép vonhatunk tanulságot a való példákából, melyekben a szentírás oly gazdag s a modern hitszónoklatok oly szegények. Mikor látom ifjainkat végigheve-

redni a kereveten és szomorúan mosolyogni az emberiség fonákságain, minőktől Thackeraynak és más népszerű regényírónak művei hemzsegenek, azon tanakodom sokszor magamban, mily életrevalóság áll majd elő a gunyolódásnak, vagy a legjobb esetben a mulatozásnak megszokásából oly korban, midőn a komolyság és tiszteletreméltó bámulás egyetlen csirája a jövődöbeli lelki derékségnek. Én a magam részéről megvallom, soha egy garast érot sem tanultam Thackeraytól; még az ő legjobb jellemeiben is van némi szeretetreméltó gyöngeség, mely habár ment is a megvetendő személyek nyomasztó hatásától, akármilyen más, csak nem vonzó. A görög irodalomnak egyik legjobb könyve, amely egykor mindenki kezén forgott, de amelyet, tartok tőle, nagyon is elfeledtek, Plutarchos *Páruhámos Életrajzai*.^{*} Megtalálja bennök az ifjú is, az érett ember is élő alakban a leggazdagabb s legváltozatosabb példákat, magát az anyagot, melyből folyton újjá válik az ember erkölcsi ereje.

Modern történetíróinknak tüzetes kritikáinak nem sok pedagógiai értékük van, ha összevetjük az igazi emberi nagyságnak és minden emberi gyöngeség iránti természetes rokonszenvnek finom ösztönével, mely oly élénken kiragyo a jó beotiai öregnek klasszikus csarnokából. Iparkodjanak hát ifjaink bizalmas lábon élni, de nem ám az emberi élet fonákságaival, külökdeseivel és visszaival, minőket a regényekben találni, hanem a vérből és húsból való igazi emberi hősiességgel, milyent e szemeszédett életrajzok testesítenek meg. Az athénei *Perikles*, aki nagylelkűen meghagyja rabszolgájának, hogy kísérje baba udvariasan fáklájával egyik gombra bántalmazóját; a német *Luther*, aki a béke evangéliomával saruzza föl lábát és a szellem fegyverével fogja kezébe, nyugodt bizalommal megy a fejedelmek és bíborosok csapata ellen; *Oberlin*, Elzász egy Isten háta mögötti hegyi plébániájának lelki pásztora, aki visszautasította egy nagy város meghívását és plébániáját anyagi és erkölcsi tekintetben valóságos kis paradicsommá változtatta; mindezek nagy, megtestesült tények, melyeknek be kell hatolnia az ifjak szívébe. Ténynek senkisémondhat ellent, holott a legjobb költészet is, ha nem foglal magában valami nagy erkölcsi gondolatot, olyan

* «Nagy gyönyörűséggel olvasom Plutarchos könyveinek fordítását.» — J. Stuart Mill. Saját életrajzában.

mint a szappanbuborék: egy ideig a legszebb színekben ragyog, de egy lehellet és szétpattan.

John Stuart Blackie.

Fordította

Kováts S. János dr.

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL

A nagykovácsi ref. főgimnáziumnak egyik legjobb tanulója — Kiss Károly VII. o. t. halt meg március 14-én. A temetésen Danóczy Antal tanár úr beszéde után a halottat Baranyai Lajos búcsúztatta el társai nevében.

Önképzőkori tudósítások. A *karcagi ev. ref. gimnázium* «Petőfi-önképzőkör»-e rendes gyűlését március 20-án tartotta meg. Rápolti László VI. o. t. bírálatot olvasott fel, Klein Béla VI. o. t. szabadelőadást tartott. Szavalt Kiss Lajos VI. o. t. és Virág Károly IV. o. t. — A *lévai főgimnázium* «Szepesi-önképzőkör»-e március 21-én tartott gyűlésének műsora a következő volt: Szavalt Reismann Manó VII. o. t. «A diák-költészet alkonya», dr. Révay Józseftől. Előadták: Dávid János VIII. o. t., Reismann Manó VII. o. t., Hirsch Géza VII. o. t., Pólya József VII. o. t. Szavalt Pólya József VII. o. t. Műdal, szövegét és zenéjét szerző Novotny Ernő VIII. o. t., önképzőkori elnök. Enekelte Bellan Sándor VII. o. t. — A *marosvásárhelyi ev. ref. kollégium* «Mentovich-önképzőkör»-e f. hó 19-én rendes gyűlést tartott a következő tárgysorozattal: Felolvasott Schönberger Gyula VIII. o. t. Szavalt Jakab Zoltán V. o. t. Felolvasott Szilágyi László VIII. o. t.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Magyar Könyvtár legújabb sorozata útirajzokat nyújt *Tóth Rezsőtől*. «Északafrikai kikötők» című kis munkáját haszonnal és gyönyörűséggel fogja olvasni mindenki. — A régi magyar irodalom köréből dr. Koltai Virgil Gyöngyösinék a «Porából megéledett Phoenix»-ét rendezte sajtó alá és látta el jó bevezetéssel és jegyzetekkel. A «Magyar Könyvtár» e füzetekkel már a 372-ik számig nőtt; egy-egy szám ára 30 fillér.

Bajza Józsefről *Csvetkovits Jenő* egy kis könyvet bocsájta közre. A könyv előfizetési ára fűzve 50 fillér, kötve 80 fillér; megrendelhető Rigó Árpád kolozsvári könyvkereskedőnél.

«Új Bokréta.» Az az öt debreceni fiatal poéta, akik egy-két évvel ezelőtt *Bokréta* címen egy kötet verset adtak ki, újra megjelent egy kötetnyi új verssel. Akkor is szívesen üdvözöltük őket, most is örömmel vesszük megjelenésüket. *Baja Mihály, Gulyás József, Gyökössy Endre, Madai Gyula és Oláh Gábor* a neve az öt fiatal költőnek. Az *Új Bokréta*t javatermelésük virágaiból kötötték s mi örömmel konstatáljuk, hogy egyik-másik közülök szépen és biztatóan fejlődött. Baja szelíd, családi érzései természetességükkel és őszinte bensőségükkel magragadták figyelmünket. Tompa Mihálynak, a pap-költőnek hatása alatt fejlődik, még pedig szerencsésen. *Magamról* című kedves versét lapunk mai számában közöljük mutatványképpen. *Gulyás* lírai költeményei kisebb igényű dolgok, néhol taposott úton jár s egyénisége elmosódik. Sok természetes erő, megkapó

fajszereget és fiatal tűz van *Gyökössy Endre* hazafias verseiben; ahol nem cikornyás, ott a belső igazság erejével meglep s biztat azzal, hogy tisztultabb, kiforraltabb érzelmei kellő összhangba verődnek eszméivel. *Madai Gyula* köztük a legfiatalosabb. Hévvél ragad meg minden alkalmat, hogy versbe foglalja; a családi érzések, a haza és szülőföld szeretete inspirálja, közben elmélkedik, elég könnyen versel, de nem mindig tudja megválasztani tárgyát. Vannak dalai, hazafias versei között igen csinosak, de egyikben-másikon megérezzük, hogy elnyújtotta; ez a fiatalos terjengőség egyébként közös fogyatkozása a többi négy poétának is. Legtöbb nyugalma *Oláh Gábornak* van, ezért már az első kötet megjelenésekor is azt mondtuk, hogy az epika felé hajlik. Az *özevegyszony lakosa* című népies verse igen ügyesen megverselt történet; szülőiről, az ősi házról, az egyszerű életéről festett képei színesek, melegek s mindenekefttel magyarok. Ez pedig ma, mikor a poéták csak úgy öntik magukból a kora vén érzelmi látást s az eredetiség hajhászása arra csábítja, hogy természetellenesek legyenek, mindenesetre örvendetes. Némely versében szereti a tájszólások kifejezéseket, amelyek bizvást elhagyhatók, mert ezek nélkül is magyaros a lélek, mely az Oláh Gábor verseiből hozzánk szól. Lapunk mai számában *Új lakás* című versét közöljük. Az *Új Bokréta* fiatal virágyűjtőit és termelőit szíves figyelmébe ajánljuk olvasóinknak. A debreceni «Csokonay-kör» dícséretes dolgot cselekedett, midőn anyagilag támogatta őket e kötet kiadásában. Az *Új Bokréta* ára fűzve 1 kor., kötve 2 kor.

Az **Ókori Lexikon**-nak megjelent a 33-dik füzet, mely a munka II. kötetének 57—60-ik íveit foglalja magában. A Szolgától Természettudományokig terjedő cikkek közül kiemeljük a Tacitus, Tantalus, Tanügy, Tarquinii, Telephus, Temetkezés, Templum, Tengeri háború, Terentii, Természettudományok című, nagyobb kiterjedésűket, továbbá a Taurunum című hungarikumot. A füzetet 33 ábra díszíti, melyek közül kettő (789. Római cserépedézet Aquincumból. 790. Fedélserepekből összerakott sír Aquincumból) hungarikum. A füzet ára 1 korona, a folytatásos füzetek július és augusztus kivételével a hó 15-ike táján jelennek meg. A vállalat szerkesztője *Pecz Vilmos*, kiadója a *Franklin-Társulat*.

Praeparatiók Iskolai Német Remekírókhoz. Matskássy József szerkesztésében és a Lampel-Wodianer-féle udvari könyvkereskedés kiadásában igen hasznos gyűjtemény és vállalat indult meg: «Praeparatiók Iskolai Német Remekírókhoz» címmel. Gondos szöszedetét adja a gyűjtemény a középiskolákban előírt német remekműveknek s ily módon több időhöz juttatja a tanulókat a szókinés megtanulására. Eddig a gyűjtemény két első füzetét jelent meg. Az egyik (1.) Schiller: Wilhelm Telljének, a másik (2.) Goethe Hermann és Dorothea-ájának szókinését adja. Mindkét füzetet dr. Varga Bálint készítette és dr. Kaiblinger Fülöp nézte át. Egy-egy füzet ára 50 fillér. Igen jó segédkönyv e gyűjtemény magántanulók számára is.

Klauzál Gábor. Egy nagy emberünk emlékét eleveníti fel e könyvben Szmollényi Nándor, a szegedi felső kereskedelmi iskola tanára. Klauzál Gábornak, az első magyar kereskedelemügyi miniszternek életét tárja fel s a múlt század első felének közgazdasági reformküzdelmeit ismerteti. A gyönyörű korrajzból szaborszerűen domborodik ki a nagy férfi alakja, páratlan hazaszeretete, acél jelleme és fáradhatatlan-

sága. Melegen ajánlhatjuk Szmollényi Nándor munkáját mindazoknak, akik akarnak és tudnak a múltból meríteni erőt a jelen küzdelmeihez. A könyv a dr. Schack Béla szerkesztette jeles gyűjteménynek, a Magyar Kereskedők Könyvtárának II. évf. 8. füzeté. Ara vászonkötésben, Klauzál Gábor arcképével, 1 kor. 50 fill. Kiadta a Lampel-Wodianer-féle udv. könyvkereskedés.

Magyar-latin szótár. *Szöke Adolf dr.* és *Schmidt Attila dr.* középiskolai használatra szerkesztettek magyar-latin szótárt. A 22 éves vaskos könyv ára 3 korona.

Vezérkönyv a testgyakorláshoz. Népiskolai tanítók számára írta meg ezt a könyvet Stepanko Albert, tanítóképzőintézeti tanár. A könyv a népevelők könyvtára 20—21-dik füzeté. Kiadta a Lampel-Wodianer féle udv. könyvkereskedés. Ara 2 kor.

Az Iparosok Olvasótárában megjelentek legújában a «Hasznos olvasmányok» és «Godin János András» e. kötetek. Egy-egy füzet ára 60 fillér. A könyv a Lampel-Wodianer-féle könyvkereskedés kiadása.

VEGYESEK.

A hóics bajorok. 1835-ben, mikor Bajorországban az első vasutat építették, Münchenben összeült a bajor orvosi szövetség és mint az a nürnberg-fürthi vasút archivumában levő okmányról olvasható, a következő véleményt fejezte ki a vasútra vonatkozólag: «A bajor orvosok testületének 1835-ik évi nagygyűlése azon alázatos kéréssel fordul a magas kormányhoz, hogy a gőzgépek segítségével való helyváltoztatást a közegészségügy érdekében eltiltani kegyeskedjék. A túlságos gyors mozgás ugyanis az utasoknál nagyfokú szellemi nyugtalanságot, delírium toriosumot fog előidézni. Azonban, ha a kormány arra az álláspontra helyezkedik is, hogy az önként jelentkezőket nem lehet ettől a veszélyes kísérletől visszatartani, kötelessége legalább a többi állampolgárokat megvédelmezni. A gyűlés ugyanis abban a véleményben van, hogy pusztán a lokomotív látása, a mely rettenetes sebességgel robot végig a síneken, képes ezen betegséget előidézni. Ajánlja azért, hogy a kormány kötelezze a vasúttársaságot arra, hogy a sínek mindkét oldalán legalább hat láb magas deszkapalánkokat emeltesse, hogy a lokomotív látásától a közönséget megkímélje.»

FEJTÖRŐ.

Számtani kérdés:

Egy gazdától azt kérdezték, hogy hány juha van összesen, mire az így felelt: «Juhaimnak $\frac{1}{9}$ része elpusztult, $\frac{1}{4}$ részét megette a farkas, $\frac{1}{3}$ részét eladtuk és még maradt 55.» Hány juha volt összesen? (Molnár Elek.)

Történelmi kérdés:

Hogy hívták azt a török nagyvezért, ki Szigetvár ostrománál eltilkolt a szultán halálát janicsárjai előtt? (Molnár Elek.)

Természetradi kérdés:

Melyik az az alkaloid, melynek képlete $C_{20}H_{24}N_2O_2$? (Brunsík György.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1904 április 10

25 számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számtani kérdés: 12. — Történelmi kérdés: Derby- és Lord Palmerston-kabinetek. — Földrajzi kérdés: Emba. — Képrejtvény: Sokra vitte Tamás, mégis meghalt ő.

Helyesen fejtették meg: Scholmácsy Géza, Márkus János, Straub Sándor, Pálits Emil, Kund Béla, Kozálik Ferenc, Grosz Pál, Gömöri Endre, Nord Frigyes, Licht Zoltán, Radnay testvérek, Markbreit Imre, Sándor István, Palovits Gyula, Halász Dénes, Thiring Gusztáv, Július Lipót, Lossonezy István Kálmán, Feith Pál és Miksa, ifj. Vállas Lajos, ifj. Pollák Lajos, Ruber József, Kiss Aladár, Komádi Tarsoly Gergely, Kardos Ferenc, korompai Brunswik György, Boga Bálint, Hirsch Ottó, Bernáth János, Bekés László, Weisz Henrik, Szabó Gyula, Sámson Lajos, Rombauer Tibor, Weisz Sándor és Fülöp, Schwarz Nándor, Szemző István, Radó István, Loria Aladár, Müller László, László Szepe, Havas Ernő, Makk István, ifj. Kirner Vilmos, Krepelka Teréz, Kálmán Jenő, Baja Benedek, Kolisch Pál és Béla, Bogay Gyula, A. Csorba Tivadár, Baranyai Zoltán, Margarethen Arthur, Szöllösy Aladár, Fischl Ernő, Földy Sándor, Tuschák Imre, Hofmann Barna, Havas Péter, Halmi Deutsch József, Tóth Mihály, ifj. Issekutz Aurél, Labanc Ernő, Babarczy István.

A kitűzött könyvjutalmat (Gaal Mózes: Kujak Andris Keleti utazása) Radó István budapesti előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Olvasóinknak az ünnepek alkalmából hozzánk érkezett jókívánságait köszönjük s mi is boldog ünnepeket kívánunk nekik. A kis erögyűjtés után kitartó és eredményes munkát.

Névtelenek önképzőköre. Testi és szellemi önképzés céljából való egyesüléseket föltétlenül helyeslem. Célotok szép és dícséretes; kiváltképpen tetszett nekem az, hogy a testi fejlődésre is kiterjed figyelmetek. Csak a football tartom fölöslegesnek. Ezt a játékot én nem tartom nektek valónak. A módot, melyen a szellemi önképzést gyakoroljátok, leveletekből nem olvashattam ki; a pályadíj kifizését nem tartom helyes módnak, mert csak arra való, hogy korai szereplés vagyát hintse el fiatal szívetekben. Sem novellát, sem elbeszélő költeményt a ti korotokban nem lehet írni, még tűrhetőt sem. Sokkal ajánlatosabb volna azt a pályadíjat az év végén annak adni, aki az egész éven át a legbüzböb működő tag volt, aki szorgalmával, testi ügyességével, vagy hosszas gyakorlatozok árán egyéb tekintetben leginkább érdemes reá. Az ilyen jutalmazásnak nagyobb

az erkölcsi haszna, mint fogyatékos poétai kísérletek jóakaró kitüntetésének, mert az ilyesmi hibás ambíciót sarjaszt, ez pedig nagyon gyakran fattyúhajtás. Az idegen költők műveiből való fordítást még helyesebbnek, de eredeti munkák írását nem tartjuk okos dolognak a ti korotokban. Minthogy tehát elvünkkel ellenkező a ti kérésetek, a legjobb akarat mellett sem vállalkozhatunk a bírálói tisztre, mert eleve látjuk, hogy a céltől messzire estek ilyen törekvésekkel. — **S. I.** Verseeskéi a szerkesztői rostában bennmaradtak, mert nem volt belőle mit kiostálunk; csupa rög, zaizsik. Ne írjon ön még rimesapójú kurta sorokat! — **S. B. fia.** Arról az utazási vállalatról mi is hallottunk, de a szervezetéről mindaddig nem tudunk meg semmit. Utána nézünk s megadjuk a kellő felvilágosítást. Addig türelem. — **R. I.** 1. Páris, Libraire Hetzel, Rue Jacob 18. — Verne, 17 franc, megjelenik kéthetenként 32 oldal terjedelemben. 2. A gyakorlat idővel leküzdeti vele a nehézségeket, de kitartás kell az ilyesmihez. 3. Nem okoz semmiféle nehézséget, mert a latin és német nyelv szerkezete hasonló a görögéhez. 4. Naponta egy-két óráig gyakorolja magát valamely nyelvben, olvasson, de ideje legnagyobb részét töltsd a szabadban, sétáljon, tornázzék. — **Zöld versikék.** Nagy jóakarattal végig olvastuk ezeket az éretlen apróságokat s figyelmünket ez a négy sor ragadta meg:

«Csupán csak azt érzem
Magamban, nagy lélek
Lakozik énbennem,
S boldogítom hazám.»

No hát, mi a nagy lelket nem éreztük, de azt szívünk-ből óhajtuk, hogy a hazát boldogítsad, de talán nem a versírás rögös mezején. — **E. K.** A jelzett kötetet még nem kaptuk meg, ha beérkezik, ismertetni fogjuk. Üdvözlét. — **H. N. I.** (Debrecen). A kis cikket esetleg felhasználjuk. — **F. E.** (Temesvár). Közölhetetlen. — **I. P. E.** A jó előmenetel nem elegendő. — **B. I.** (Szellő). Nem közöljük. — **B. Gy.** (Szeged). Rejtvényei legközelebb megjelennek. — **H. E.** (Marosvásárhely). A többi nem közölhető. — **S. L.** Nem jó. — **M. E.** (Fóth). Rejtvényeit közöljük. — **P. Gy.** Azt a hirdető cég tudná megmondani. — **Hj. B. B.** Egy rejtvény megfejtése is elegendő. — **F. R.** Egy-kettő híján mind közölhető. — **Cs. T.** (Karcag). Rejtvényed nem közölhető. — **S. B.** Előbbi üzenet neked is szól.

OLVASÓINKNAK.

A «Tanulók Lapja» XI-ik évfolyamának második félévi kötete jelen számmal kezdődik. Ebből az alkalomból fordulunk újra olvasóinkhoz.

A második félév számai teljesen különálló, összefüggő kötetet fognak adni. Mindent elkövetünk, hogy olvasóink ebben a kötetben is minél több, minél élvezetesebb olvasmányt találjanak.

Az új félévi folyamot *Ebers György*-nek, a világhírű regényírónak egyik legszebb regényével, az

Uardá-va!

kezdjük meg. A híres író ennek a regényének a tárgyát Egyiptom őstörténetéből merítette. Ramzesz korának tanulságos képét eleveníti fel, Egyiptom ősvallását, szokásait, az állami és a magánéletet festi meg egy erősen meghatározó s minden ízében érdekes cselekvényekben gazdag és mozgalmas regény keretében. Nagyszabású, vonzó jellemek egész sora jelenik meg előttünk; izléses, kifejező és jellemzetes képek fogják díszíteni. Már előre is felhívjuk olvasóink figyelmét erre a regényre, melyet lapunk szerkesztője, *Gaal Mózes* dolgozott át a «Tanulók Lapja» számára.

Evvel a hosszabb közleménnyel párhuzamosan kisebb történeteket, diák-históriákat közlünk, lehetőleg minden számban.

Ismeretterjesztő közleményeink között kiváló érdekességűek lesznek *Blackie*-nek a hírneves edinburghi egyetemi tanárnak cikkei az önképzésről, melyeket folytatólag közlünk és befejezünk, továbbá *Tonelli Sándor*-nak cikksorozata a külföldi irodalmak legnagyobb alakjairól.

Ezeket kívül gondoskodtunk arról, hogy minden számban legyen ismeretterjesztő közlemény, hol az irodalomtörténet, hol a történelem, természettudományok köréből, mert meg vagyunk arról győződve, hogy evvel nagy szolgálatot teszünk olvasóinknak; figyelmüket olyan olvasmányok felé tereljük, amelyek hasznosan szórakoztatnak, nem a képző tehetséget izgadják, hanem az elmét ismeretekkel gyarapítják. Különös gondot fordítunk arra, hogy ismeretterjesztő közleményeink vonzóan legyenek megírva, s ne száraz adathalmazokat nyújtsanak.

Közleményeket is közlünk minden számban, melyeket különös gonddal válogatunk meg, hogy a szívemesebb érzelmeinek ápolásához hathatósan hozzájáruljanak.

Rovataink maradnak a régiék. A vegyes rovat változatossá tételére törekszünk, s bizvást számíthatunk arra, hogy olvasóink ebből a rovatból számos hasznos tudnivalót böngészhetnek ki. Rejtvényeink célja sem az, hogy csupán szórakoztassák olvasóinkat, hanem az elmének nemes sportjává tesszük, s így ezek is elősegítenek minket abbéli célunk elérésében, hogy a «Tanulók Lapja» nemes oktatója legyen a magyar ifjúságnak. A rejtvények megfejtői közt hétről-hétre értékes könyvjutalmakat sorsolunk ki.

Az időszerű eseményekkel szemben maradjunk a mi régi elvünk mellett: nem hajhászunk az újdonságot, de nem is hagyunk figyelmen kívül semmi fontos eseményt, amely az irodalomra, művészetre, a magyar történelemre és közéletre vonatkozik.

A szerkesztői telefon-ban hétről-hétre készségesen megfellelünk a hozzánk intézett kérdésekre; útbaigazítást, tanácsot adunk, az esetleg beküldött dolgozatokra vonatkozólag megmondjuk őszinte, igazságos bírálatunkat.

Ezekben kívántuk vázlatos képét adni a jövő fél-évfolyamnak. Hangzatos ígéretekre nem vesztegetünk szót. Azt óhajtanók, ha olvasóink a «Tanulók Lapja»-t magáért a lapért kedvelnék meg, s avval a szeretettel fogadnák, aminő szeretettel mi adjuk a magyar ifjúság kezébe.

Az a lelkes olvasóközönség, mely eddig, annyi éven át, meg tudott minket érteni, megért ezután is; új előfizetőink, akik a régi gárdához csatlakoznak, az első naptól kezdve érezni fogják, hogy szívben-lélekben már régóta hozzánk tartoztak.

A «Tanulók Lapja» XI. évfolyamának második felére ime előfizetést nyitunk:

Félévre 4 kor. 80 fillér
Negyedévre 2 • 40 •

Azoknak akik 10 előfizetést gyűjtenek, egy évig a «Tanulók Lapja»-t ingyen küldjük; azoknak, akik ennél kevesebbet gyűjtenek, a kiadóhivatal értékes könyvjutalmat ad.

Az előfizetés legcélszerűbben postautalványon eszközölhető lapunk kiadóhivatalának a címén: «Tanulók Lapja» kiadóhivatala, Budapest, IV. Egyetem-u. 4. Franklin-Társulat.

A «Tanulók Lapja» szerkesztősége.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
<i>Mejelenik minden vasárnap.</i>		

UARDÁ.

Történeti regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes.

Pentaur térdre ereszkedve megcsókolta a főpap kezét, aki kezét áldólag fölemelve, kellemes csengésű hangon és oly szabatos nyelven, mintha könyvből olvasná, így szólott hozzá:

— Kelj fel, fiam. Jó hogy ide jöttél, legalább nem kell e kései órában kimennem, hogy megtudjam, mi zavarta meg házunk nyugalmát.

— Semmi különös dolog sem történt, szent atyám, — felelé Pentaur, — nem is zavartalak volna, ha növendékeink minden igaz ok nélkül lármát nem csapnak s ha Bent-Anat hercegnő meg nem jelenik templomunk előtt, hogy orvost kérjen tőlünk. A szokatlan óra és a kíséret, mellyel jött...

— Beteg a farao leánya?

— Nem, atyám. Nincs semmi baja, annyira nincs, hogy lovának gyors futását próbára téve elgázolta véletlenül Pinemnek, a paraszkhitának leányát. Aminő nemes lélek, hát a megsebesült leányt ő maga vitette haza és kísérte házába.

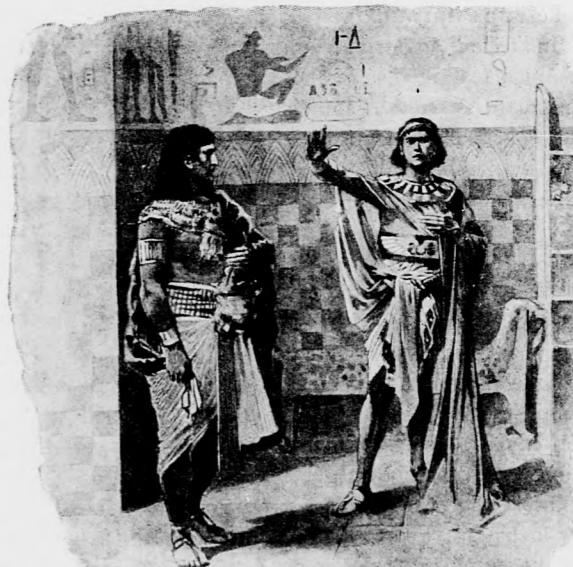
— Bement a tisztátlan házba?

— Úgy történt, amint mondog.

— S azért jött, hogy megtisztítsuk őt?

— Azt hívém, hogy jogom van ezt megcselekedni, atyám, mert a legtisztább ember szeretet volt cselekedetének indító oka; igaz, hogy a szokás ellen vétett, de —
— De? — kérde a főpap komolyan s tekintetét, mely eddig a földre volt szegezve, reá emelte Pentaurra.

— De bűnnek nem minősíthető. Ha Ra, a napisten aranyos bárkájával végig siklik,

HA RA ARANYOS BÁRKÁJÁVAL VÉGIG SIKLIK.